

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Kaitseminister
määrus
terviktekst
17.06.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 14.06.2023, 4

Kaitseväelase vormiriietuse kirjeldus ja vormiriietuse väljastamise kord

Vastu võetud 23.10.2013 nr 51
[RT I, 29.10.2013, 2](#)
jõustumine 01.11.2013

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
14.03.2019	RT I, 20.03.2019, 2	01.04.2019
09.05.2022	RT I, 11.05.2022, 1	14.05.2022
12.06.2023	RT I, 14.06.2023, 1	17.06.2023

Määrus kehtestatakse [kaitseväeteenistuse seaduse](#) § 13 lõike 3 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Kaitseväelase vormiriietus

(1) Kaitseväelase vormiriietus (edaspidi *vormiriietus*) on tegevväelasele teenistusülesannete täitmiseks antav ametniku töörietus ja ajateenijale ning reservväelasele kaitseväeteenistuses olemise ajal antav töörietus.

(2) Vormiriietus jaguneb laeva teenistusvormiks, madrusevormiks; tavavormiks, välivormiks ja õhusõiduki meeskonna vormiks.

[[RT I, 14.06.2023, 1](#)- jõust. 17.06.2023]

(3) Vormiriietus on riigivara.

§ 1¹. Kaitseväelase õhtuvorm

Õhtuvorm on kaitseväelase pidulik vormiriietus, mida ei loeta Kaitseväe väljastatavaks ametniku töörietuseks ning ei kanta teenistusülesannete täitmisel.

[[RT I, 14.06.2023, 1](#)- jõust. 17.06.2023]

§ 2. Laeva teenistusvorm

Laeva teenistusvormi elemendid on:

- 1) jakk;
- 2) püksid;
- 3) talvepüksid;
- 4) talvejope;
- 5) tuulejakk;
- 6) talvemüts;
- 7) müts.

[[RT I, 14.06.2023, 1](#)- jõust. 17.06.2023]

§ 3. Madrusevorm

Madrusevormi elemendid on:

- 1) lips;
  - 2) poolmantel;
  - 3) püksid;
  - 4) müts;
  - 5) suvevormi särk;
  - 6) särk;
  - 7) talvemüts;
  - 8) mereväe pandlaga vöö;
  - 9) madruse krae.
- [RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 4. Tavavorm

(1) Tavavormi elemendid on:

- 1) kuub;
- 2) püksid;
- 3) mantel.

(2) Tavavorm jaguneb kasutuseesmärgi järgi:

- 1) maaväe tavavorm;
- 2) mereväe tavavorm;
- 3) õhuväe tavavorm.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 5. Välivorm

(1) Välivormi elemendid on:

- 1) jakk;
- 2) püksid;
- 3) tuulejakk;
- 4) talvejope;
- 5) talvepüksid;
- 6) barett;
- 7) sõidukimeeskonna kombinesoon;
- 8) talvemüts;
- 9) müts.

(2) Välivorm jaguneb kasutuseesmärgi järgi:

- 1) tavavälivorm;
- 2) kõrbevorm;
- 3) erioperatsioonide väejuhatuse välivorm.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 6. Õhtuvorm

Õhtuvorm elementideks on:

- 1) kivilips;
- 2) kuub;
- 3) müts;
- 4) püksid;
- 5) seelik;
- 6) särk;
- 7) vest;
- 8) vöö.

§ 7. Õhusõiduki meeskonna vorm

Õhusõiduki meeskonna vormi elementideks on:

- 1) lendurijope;
- 2) lenduri talvejope;
- 3) lennukombinesoon;
- 4) suvemüts.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 8. Peakatted

[Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 9. Vormiriietusel kantavad tunnused ja eraldusmärgid

(1) Vormiriietusel kantakse käesolevas määruses sätestatud juhtudel järgmisi riiklike tunnuseid:

- 1) mütsimärk (lisa 1);
- 2) ohvitseri ja allohvitseri auastme alaliigi tunnus (lisa 2);

- 3) ohvitseritunnus (lisa 3);
- 4) riigitunnus (lisa 4).

(2) Vormiriietusega kantakse kaitsevaelasele antud kõrgeima sõjaväelise auastme eraldusmärke või sõjaväelisele auastmele viitavat muud tunnust.

(3) Vormiriietusel võib kanda käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatata tunnuseid või eraldusmärke, kui kandmine on ettenähtud või lubatud Kaitseväe juhataja kehtestatud individuaalvarustuse kandmise korras.

§ 10. Vormiriietuse värvus

(1) Vormiriietuse ja selle elementide värvus võib erineda lähtuvalt vormiriietuse kasutuseesmärgist, väeliigist või kasutuspiirkonnast.

(2) Vormiriietuse ja selle elementide värvus ning värvikujundus on toodud lisas 5.

2. peatükk Vormiriietuse elementide kirjeldus

1. jagu Barett

§ 11. Bareti kirjeldus

(1) Barett on ühevärviline voodrile töödeldud vanutatud silmuskudum. Barett on ääristatud naturaalsest nahast musta värvi kandiga, mille sees on pingutusnöör.

(2) Baretil kantakse mütsimärki vastavalt Kaitseväe juhataja kehtestatud korrale.

2. jagu Laeva teenistusvormi elementide kirjeldused

§ 12. Jakk

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(1) Puusajooneni ulatuv jakk on sirgelõikeline ja kombineeritud kaheosaliste kimono-raglaan varrukatega. Esiosas on klapiga, ühe liistuga sissetöödeldud taskud. Klapid on suletavad tekstiillukuga. Esikinnis on suletav kahelt poolt avatava lukuga ja tekstiillukuga. Varrukas on esiosas raglaanlõikeline. Seljaosa on kimonolõikeline ja keskjoonel õmblusega. Varrukatel on küünarnuki juures sissevõte. Kummalgi varrukal on erineva suurusega ning klapiga pealeõmmeldud taskud, vasakul varrukal on pliiatsitasku ja paremal varrukal on märkmikutasku. Taskud on suletavad tekstiillukuga. Varrukasuu laiust reguleerib tripp, mis on suunaga seljaosa poole. Õlajoonele on kinnitatud õlak, mis on suletav takjapaelaga. Parema hõlma rinnakõrgusel on takjapael nimesildi kinnitamiseks. Jakil on püstkrae. Krae on töödeldud õhukesele vatiinile, mis on tikitud välimise krae külge. Jaki alläär on töödeldud kummipaelaga. Jaki esi- ja seljaosal on vooder. Vasaku hõlma voodrile on õmmeldud klapiga põuetasku, millel on takjapael. Mõlemal varrukataskul on takjapael embleemi kinnitamiseks. [RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(2) Jaki varrukale on kinnitatud riigitunnus. [RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 13. Lühikeste varrukatega vormisärk ja pikkade varrukatega vormisärk

[Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 14. Müts

(1) Laeva teenistusvormi müts koosneb mütsipõhjast ja nokast. Mütsipõhi on õmmeldud kuuhest siilust. Mütsi tagaosas on põhimaterjalist rihm ning metallist pannel mütsi suuruse reguleerimiseks. Mütsinokk on kaetud kangaga.

(2) Mütsil kantakse riigivärvidega mütsimärki.

§ 15. Püksid

Laeva teenistusvormi püksid on sirge siluetiga ja kõrgendatud vöökohaga. Pükste vööjoonel on esiosal voldid, suunaga küljeõmbluse poole ja seljaosal sissevõtted. Püksid on vööjoonel töödeldud värvliga, mis on suletav kahe nõõbiga. Pükste värvlile kinnitatakse 7 vööaasa. Liistuga töödeldud esikeskjoon on suletav lukuga. Pükste esipoolel on kaks pikisuunalist klapiga sissetöödeldud liistuga taskut. Taskuklapid on suletavad takjapaelaga. Pükste sääreosa küljejoonel on pealepandud lõõtsaga taskud. Tasku ülaservas on lukk. Paremäl säärel on üks pealepandud lõõtsa ning klapiga tasku. Tasku klapp on õmmeldud ülemise tasku alla. Taskuklapp on suletud takjapaelaga. Sääre allosa laiuse reguleerimiseks on allääres reguleeriv detail. Allääre laiust reguleeritakse takjapaelaga.

§ 16. Talvejope

(1) Talvejope on sirgelõikeline, raglaanvarrukatega, püstkraega ja äravõetava kapuutsiga ning töödeldud voodrile. Talvejope esikinnis on töödeldud tõmblukuga, mida katab mõlemale hõlmale õmmeldud liist. Hõlma liistule, rinnajoonele, on õmmeldud õlak. Paremäl hõlmal on takjapael nimesildi kinnitamiseks. Talvejope mõlemäl hõlmal on lukuga suletav vertikaalne rinnatasku ning diagonaalne küljetasku, mille ava on kaetud figuurse klapiga. Talvejope vööjoonele on töödeldud nõõritunnel.

(2) Talvejopel on äravõetav fliisvooder, mis on kasutatav fliisjakina. Fliisjakk on sirge siluetiga, otsaõmmeldud varrukatega ja püstkraega. Fliisjaki mõlemäl hõlmal on sisselõigatud lukuga tasku. Fliisjakk kinnitatakse talvejope sisekülje eesäärtele lukkudega.

(3) Talvejopi varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 17. Talvemüts

(1) Talvemüts koosneb mütsipõhjast, -esidetailist, välimistest mütsikõrvadest ja sisemisest kõrvadeosast. Talvemüts on töödeldud voodrile. Mütsipõhi on põhimaterjalist ja koosneb kuuest siilust. Mütsipõhja ja voodri ühendusõmbluse vahel on mütsi esidetail, välimised mütsikõrvad ning sisemine kõrvadeosa. Mütsikõrvade ja esidetaili üks pool on põhimaterjalist ning teine kunstkarusnahast. Mütsikõrvadel on vormi hoidmiseks sissevõtted. Mütsikõrvade omavaheliseks kinnitamiseks on takjapael.

(2) Mütsil kantakse riigivärvidega mütsimärki.

§ 18. Talvepüksid

Talvepüksid on äravõetavate traksidega, sirge siluetiga ja võrkvoodriga. Pükstel on spiraallukuga suletav esikinnis. Pükste külgedel on kogu küljepikkuselt kahes suunas avatavad spiraallukud. Külgedel olevaid lukke katab liistud, mis enne vööjoont sujuvalt laienevad. Liistud on vööjoonel suletavad kummist reguleerimistripiga. Liistude alaosas on välisserva vahele õmmeldud reguleerimistripp. Küljelukkude alla on õmmeldud luku pikkuselt tuuleliistud. Traksid on valmistatud traksikummist. Traksidetailid ühendab viisnurkne põhimaterjalist detail, mis on tugevdatud tugevdusmaterjaliga. Traksid kinnitamiseks on värvli esi- ja tagapoolel pealismaterjalist õmmeldud tripid. Trippidel on neljakandilised pandlad.

3. jagu

Madrusevormi elementide kirjeldused

§ 19. Lips

Lips on musta värvi ja koosneb kolmest detailist, mis on ühendatud nii, et moodustub aassõlm.

§ 20. Müts

(1) Müts koosneb musta värvi mütsirummust ja kolmest vahetatavast mütsikattest. Rummule on õmmeldud ripspael, aassõlmega vasakul küljel. Paelal on kullavärvi trükitähtedega sõna „Merevägi”. Mütsikatted koosnevad mütsipõhjast ja -äärest.

(2) Mütsil kantakse riigivärvidega mütsimärki.

§ 21. Poolmantel

(1) Poolmantel on taljesse töödeldud poolpikk mantel klassikaliste otsaõmmeldud varrukate, reväärkraega ja töödeldud voodrile ning õhukesele vatiinile. Poolmantli mõlemäl hõlmal on horisontaalse liistu ja klapiga küljetasku. Kaherealises esikinnises on kümme vorminõõpi. Krae revääri nurkades on nõõpaugud.

(2) Poolmantlil on kullavärvi metallist nõõbid läbimõõduga 23 mm. Nõõbil on stiliseeritud ankrude kujutis.

(3) Poolmantli varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 22. Püksid

(1) Madrusevormi meeste püksid on sirge siluetiga. Pükste seljaosas on sissevõtted. Esikeskõmblusesse on töödeldud kaetud tõmblukk-kinnis. Püksivärvilil on kuus vööaasa. Küljetaskud on kaldsuunalised ning töödeldud küljetükiga. Pükste seljaosa paremal poolel on aasa ja nõõbiga suletav nõõpauktasku. Pükste alläär on töödeldud kannapaelaga.

(2) Madrusevormi naiste püksid on sirge siluetiga. Pükste seljaosas on sissevõtted. Esikeskõmblusesse on töödeldud kaetud tõmblukk-kinnis. Püksivärvilil on kuus vööaasa. Küljetaskud on kaldsuunalised ning töödeldud küljetükiga. Pükste alläär on töödeldud kannapaelaga.

§ 23. Suvevormi särk

Suvevormi särk on valge, sirge siluetiga ja kaheõmbluseline, otsaõmmeldud varrukatega. Madruse suvevormi särgil on sisselõikeline esikinnis. Särgi krae nurgad on täisnurksed. Krae pealmine detail on sinist värvi. Krae välisserva on õmmeldud kolm valget paela. Varrukasuus on sinist värvi mansett, millele on õmmeldud kolm valget paela.

§ 24. Särk

Särk on sirge siluetiga ja kaheõmbluseline, otsaõmmeldud varrukatega. Madruse särgil on sisselõikeline esikinnis. Särgi krae nurgad on täisnurksed. Varrukasuus on mansett.

§ 25. Talvemüts

(1) Talvemüts koosneb mütsipõhjast ja figuurse kujuga mütsiäärest. Mütsipõhi on õmmeldud ovaalsest mütsilaest ja -küljedetailist. Mütsipõhja alläärde on õmmeldud põhimaterjalist kõrvaklapid. Mütsiääre üks pool on põhimaterjalist ja teine tehiskarusnahast.

(2) Talvemütsil kantakse riigivärvidega mütsimärki.

§ 25¹. Mereväe pandlaga vöö

Mereväe pandlaga vöörihm on naturaalsest monoliitsest nahast musta värvi rihm. Rihma paksus on 3 mm ja laius 40 mm. Vöörihm on liikuv aas, mis on kinnitatud metallaasaga, ning figuurne teping. Vöörihm on eraldi metallist ümmargune mereväe sümboolikaga kulla värvi pannal. Pannal on pealtvaates ümmargune ja profiilis veidi kumer. Pandla keskel on ankru kujutis ja serval on köit meenutav kõrgem serv. [RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 25². Madruse krae

Madruse krae on kahekordsest materjalist, täisnurksete nurkadega. Krae välisserva on õmmeldud kolm 0,5 cm laiust valget paela. Madruse krae värvus on sinine. [RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

4. jagu

Tavavormi elemendid

§ 26. Jope

(1) Jope on sirgelõikeline, raglaanvarrukatega, püstkraega ja äravõetava kapuutsiga ning töödeldud voodrile. Jope esikinnis on töödeldud tõmblukuga, mida katab mõlemale hõlmale õmmeldud liist. Hõlma liistule, rinnajoonele, on õmmeldud õlak. Paremal hõlmal on takjapael nimesildi kinnitamiseks. Jope mõlemal hõlmal on lukuga suletav vertikaalne rinnatasku ning diagonaalne küljetasku, mille ava on kaetud figuurse klapiga. Jope vööjoonele on töödeldud nõõritunnel.

(2) Jopel on äravõetav fliisvooder, mis on kasutatav eraldi fliisjakina. Fliisjakk on sirge siluetiga, otsaõmmeldud varrukatega ja püstkraega. Fliisjaki mõlemal hõlmal on sisselõigatud lukuga suletav tasku. Fliisjakk kinnitatakse jope sisekülje eesäärtele lukkudega. Fliisjaki paremal hõlmal on takjapael nimesildi kinnitamiseks.

(3) Jope ja fliisjaki varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 27. Lips ja ristlips

§ 28. Kuub

(1) Maa- ja õhuväe ning tavavormi meeste kuub on taljesse töödeldud, klassikaliste kaheõmbluseliste otsaõmmeldud varrukate, reväärkraega ja töödeldud voodrile. Voodri mõlemal hõlmal on põhimaterjalist kantidega nõõpauktaskud. Selja keskõmblus lõpeb allpool vööjoont lahtise lõhikuga. Üherealises esikinnises on neli nõõpi. Kuuel on mõlemal hõlmal ümardatud nurkadega pealeõmmeldud rinna- ja küljetaskud. Figuurised taskuklapid on suletavad nõõpidega. Varrukasuus on mansett, millel on kaunistuseks kaks nõõpi. Kuue õlaõmbluste kohal on õlakud. Meeste kuuel on vasak hõlm parema hõlma peal.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(2) Maa- ja õhuväe ning tavavormi naiste kuub on taljesse töödeldud, klassikaliste kaheõmbluseliste otsaõmmeldud varrukate ja reväärkraega ja töödeldud voodrile. Selja keskõmblus lõpeb allpool vööjoont kinnise lõhikuga. Üherealises esikinnises on neli nõõpi. Kuuel on liistu ja klapiga küljetaskud. Mõlemal hõlmal rinna kohal on figuurne taskuklapp, mis on suletav nõõbiga. Varrukasuus on mansett, millel on kaunistuseks kaks nõõpi. Kuue õlaõmbluste kohal on õlakud. Naiste kuuel on parem hõlm vasaku hõlma peal.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(3) Maa- ja õhuväe ning tavavormil paiknevad ohvitseritunnused kuue varrukate väliskülgedel auastme alaliigi tunnuse kohal ning on omavahel peegelpildis.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(4) Mereväe tavavormi meeste kuub on taljesse töödeldud, klassikaliste kaheõmbluseliste otsaõmmeldud varrukate, reväärkraega ja töödeldud voodrile. Kaherealises esikinnises on kaheksa nõõpi. Kuuel on liistu ja klapiga küljetaskud. Vasakul hõlmal on liistuga rinnatasku. Varrukasuus on mansett, millel on kaunistuseks kaks nõõpi. Meeste kuuel on vasak hõlm parema hõlma peal.

(5) Mereväe tavavormi naiste kuub on taljesse töödeldud, klassikaliste kaheõmbluseliste otsaõmmeldud varrukate, reväärkraega ja töödeldud voodrile. Kaherealises esikinnises on kaheksa nõõpi. Kuue mõlemal hõlmal on liistu ja klapiga küljetasku. Vasakul hõlmal on liistuga rinnatasku. Varrukasuus on mansett, millel on kaunistuseks kaks nõõpi. Naiste kuuel on parem hõlm vasaku hõlma peal.

(6) [Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(7) Auvahtkonna vormikuub on taljesse töödeldud, klassikaliste otsaõmmeldud varrukate ja kannaga mahapööratud kraega ja töödeldud voodrile. Üherealisel esikinnisel on viis suurt nõõpi. Vormikuue mõlemal hõlmal on ümardatud nurkadega pealeõmmeldud rinna- ja küljetasku, mida katab figuurne taskuklapp. Taskuklapp on suletavad väikese nõõbiga. Kuuel on hõlma ja selja vööjoonel läbilõige. Varrukatel on mansett, millel on kaunistuseks kaks väikest nõõpi. Kuue õlaõmblusel on õlak. Krae nurkades on 5 mm laiune kardpael.

(8) Tavavormi kuuel on kullavärvilisest metallist nõõbid läbimõõduga 23 mm ja 14 mm. Maa- ja õhuväe ning tavavormi kuue nõõbil on kolme lõvi kujutis. Mereväe tavavormi kuue nõõbil on stiliseeritud ankrude kujutis.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(9) Tavavormi kuue varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 29. Lühikeste varrukatega vormisärk, pikkade varrukatega vormisärk ja pidulik vormisärk

[Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 30. Mantel

(1) Mantel on taljesse töödeldud, klassikaliste kaheõmbluseliste otsaõmmeldud varrukate, reväärkraega ja töödeldud voodrile. Mantli selja keskõmblusesse on töödeldud kaetud lõhik. Mantli seljaosas on põõn, mis kinnitatakse mantlile kahe suure nõõbiga. Mantli mõlemal hõlmal on klapiga küljetasku. Kaherealises esikinnises on kaheksa nõõpi. Varrukasuus on mansett, millel on kaunistuseks kaks nõõpi. Mantli õlaõmbluste kohal on õlakud.

(2) Meeste mantlil on vasak hõlm parema hõlma peal. Naiste mantlil on parem hõlm vasaku hõlma peal.

(3) Auvahtkonna mantel on taljesse töödeldud, klassikaliste otsaõmmeldud kaheõmbluseliste varrukate ja mahapööratava kraega. Mantli esi- ja seljaosal on läbilõiked. Mantlil mõlemal hõlmal on klapiga küljetasku ja kaherealine kümne suure vorminõõbiga esikinnis. Selja keskõmbluses on ülalpool vööjoont osaliselt avanev vastandvõlt, mis lõpeb vööjoonel põõna all. Allpool vööjoont on vastandvõlvi põhjale töödeldud viie väikese vorminõõbiga suletav lõhik. Mantli seljaosa vööjoonel on figuurne kaheosaline kolmnurksete otstega põõn. Põõn on kinnitatud mantlile selja figuursete tugevdusdetailide peale suurte nõõpidega. Põõnadetailid on omavahel kinnitatud kahe väikese nõõbiga. Ülaosas on mantel töödeldud voodrile. Õlajoonel on õlak, mille üks ots on õlaõmbluse vahel ja teine ots on mantlile kinnitatud väikese nõõbiga. Mantli varruka allääres on figuurne põõn, mille kolmnurkne ots on suletav kahe väikese nõõbiga.

(4) Ohvitseritunnused paiknevad mantli varrukate väliskülgedel sõjaväelise auastme alaliigi eraldusmärgi kohal ning on omavahel peegelpildis.

(5) Mantlil on kullavärvilisest metallist nõõbid läbimõõduga 23 mm ja 14 mm. Maa- ja õhuväe kaitsevaelase nõõbil on kolme lövi kujutis. Mereväe kaitsevaelase nõõbil on stiliseeritud ankru kujutis.

§ 31. Müts

[RT I, 20.03.2019, 2- jõust. 01.04.2019]

(1) Maa- ja õhuväe ning tavavormi müts koosneb mütsipõhjast, -rummust, -äärest ja nokast. Ovaalne mütsipõhi on valmistatud ühest detailist. Mütsirumm on valmistatud ühest detailist. Mütsirummu alumisel äärel on kaks nõõpi. Maa- ja õhuväe mütsirummule on kinnitatud põhimaterjaliga sobivas värvitoonis ripspael, millel on kujutatud tammelehti. Mütsipõhja ja -rummu ühendab neljast detailist koosnev mütsiäär. Mütsil on mustast lakknahast nokk, mille kohal on nõõpide külge kinnitatud lakknahast pandlaga reguleeritav rihm. Mütsil on mütsinoka kohal oranži värvi punutis, mis on kinnitatud vorminõõpide külge.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(2) Mereväe tavavormi müts koosneb kolmest eraldi mütsikattest, millest üks on must ja kaks on valged, mütsirummust ja mütsinokast. Mütsirumm on ühest detailist. Mütsirummu alumisel äärel on kaks nõõpi, mille külge on kinnitatud musta värvi lakknahast pandlaga reguleeritav rihm. Mütsirummule on kinnitatud must ripspael, millel on kujutatud tammelehti. Mütsipõhja ja -rummu ühendab neljast detailist koosnev mütsiäär. Mütsil on mustast lakknahast nokk. Mütsil on mütsinoka kohal punutis, mis on kinnitatud vorminõõpide külge. Mütsikate koosneb mütsipõhjast ja mütsiäärest. Voodriga mütsikattel on mõlemal küljel kaks õõsi.

(3) [Kehtetu -RT I, 20.03.2019, 2- jõust. 01.04.2019]

(4) [Kehtetu -RT I, 20.03.2019, 2- jõust. 01.04.2019]

(5) Mütsil kantakse mütsimärki vastavalt Kaitseväe juhataja kehtestatud korrale.

[RT I, 20.03.2019, 2- jõust. 01.04.2019]

§ 32. Püksid

(1) Tavavormi meeste püksid on sirge siluetiga. Pükste seljaosas on sissevõtted. Esikeskömblusesse on töödeldud kaetud tõmblukk-kinnis. Püksivärvlil on kuus vööaasa. Küljetaskud on kaldsuunalised ning töödeldud küljetükiga. Pükste seljaosa paremal poolel on aasa ja nõõbiga suletav nõõpauktasku. Pükste alläär on töödeldud kannapaelaga.

(2) Tavavormi naiste püksid on sirge siluetiga. Pükste seljaosas on sissevõtted. Esikeskömblusesse on töödeldud kaetud tõmblukk-kinnis. Püksivärvlil on kuus vööaasa. Küljetaskud on kaldsuunalised ning töödeldud küljetükiga. Pükste alläär on töödeldud kannapaelaga.

(3) [Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(4) Auvahtkonna püksid on alt kitseneva siluetiga. Pükste seljaosas on sissevõtted. Esikeskömblusesse on töödeldud kaetud tõmblukk-kinnis. Pükste mõlemal küljel olev küljetasku on kaldsuunalised ja töödeldud küljetükiga. Pükste seljaosa paremal poolel on aasa ja nõõbiga suletav nõõpauktasku. Sääre figuurne alläär on ümberringi töödeldud õhukesest kangast kitsa rullkandiga. Sääre alläärde on kinnitatud kummipael.

§ 33. Seelik

[Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 34. Suvemüts

(1) Õhuväe tavavormi suvemüts koosneb mütsipõhjast ja figuurse kujuga mütsiäärest. Mütsipõhi on õmmeldud piklikust mütsilaest ja -küljedetailidest.

(2) Suvemütsil kantakse mütsimärki vastavalt Kaitseväe juhataja kehtestatud korrale.

§ 35. Talvemüts

(1) Maa- ja õhuväe ning meeste talvemüts koosneb mütsipõhjast ja figuurse kujuga mütsiäärest. Müts on voodriga. Mütsipõhi on õmmeldud ovaalsest mütsilaest ja -küljedetailist. Maa- ja õhuväe mütsilae ja -küljedetaili ühendava õmbluse vahel on põhimaterjalist kant, talvemütsil on oranži värvi kant. Kahest detailist mütsiäär on ühelt poolt põhimaterjalist ja teiselt poolt tehiskarusnahast. Mütsil on mustast lakknahast nokk. Mütsiääre nurgad on kinnitatud mütsiküljele trukkidega.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

(2) Maa- ja õhuväe naiste talvemüts koosneb mütsipõhjast ja figuurse kujuga mütsiäärest. Müts on voodriga. Mütsipõhi on õmmeldud ovaalsest mütsilaest ja -küljedetailist. Talvemütsi mütsilae ja -küljedetaili ühendava

õmbluse vahel on põhimaterjalist kant. Ühest detailist mütsiäär on ühelt poolt põhimaterjalist ja teiselt poolt tehiskarusnahast. Mütsil on mustast lakknahast nokk.

(3) Mereväe meeste talvemüts koosneb mütsipõhjast ja figuurse kujuga mütsiäärest. Müts on voodriga. Mütsipõhi on õmmeldud ovaalsest mütsilaest ja -küljedetailist. Talvemütsi mütsilae ja -küljedetaili ühendava õmbluse vahel on põhimaterjalist kant. Kahest detailist mütsiäär on ühelt poolt põhimaterjalist ja teiselt poolt tehiskarusnahast. Mütsil on mustast lakknahast nokk. Mütsiääre nurgad on kinnitatud mütsiküljele trukkidega. Küljedetailil on ülemises ääres kuldne kardpael. Mütsipõhja allääres on voodriga kõrvaklapid.

(4) Mereväe naiste talvemüts koosneb mütsipõhjast ja figuurse kujuga mütsiäärest. Müts on voodriga. Mütsipõhi on õmmeldud ovaalsest mütsilaest ja -küljedetailist. Talvemütsi mütsilae ja -küljedetaili ühendava õmbluse vahel on põhimaterjalist kant. Ühest detailist mütsiäär on ühelt poolt põhimaterjalist ja teiselt poolt tehiskarusnahast. Mütsil on mustast lakknahast nokk. Mütsipõhja allääres on voodriga kõrvaklapid.

(5) Talvemütsil kantakse mütsimärki vastavalt Kaitseväge juhataja kehtestatud korrale.

§ 36. Tuulejakk

(1) Tuulejakk on tuultpidavast ja vetthülgavast materjalist.

(2) Tuulejakk on sirge siluetiga, otsaõmmeldud varrukatega, püstkraega. Esikinnises on tõmblukk. Tuulejaki õlaõmblus kohal on õlak. Tuulejakil on tõmblukuga suletavad rinnataskud ja küljetasku. Parema rinnatasku kohal on takjapael nimesildi kinnitamiseks. Varrukatel takjapaelad struktuuriüksuse embleemi kinnitamiseks.

(3) Tuulejaki varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 37. Vihmamantel

[Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

5. jagu Välivormi elementide kirjeldused

§ 38. Jakk

(1) Välivormi jakk on sirge silueti ja otsaõmmeldud varrukatega ning voodrita. Üherealisel esikinnisel on viis nõopi. Jakil on püstkrae, jaki hõlmadel rinnataskud ja lõotsaga küljetaskud. Parema rinnatasku kohal on takjapael nimesildi kinnitamiseks. Jaki vasakule hõlmale on kinnitatud õlak. Jaki seljal on sirgjooneline passe. Passeõmbluses on ühepoolne volt, seljadetaili külgedel on reljeefsed läbilõiked. Varrukad on kaheõmbluselised, küünarnuki piirkonnas pealeõmmeldud tugevdusdetailiga. Mõlemal varrukal on rinnataskuga samal kõrgusel tasku. Mõlemal varrukataskul on takjapael embleemi kinnitamiseks.

(2) Jaki varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 39. Müts

(1) Välivormi müts koosneb mütsipõhjast, -küljest, kõrvadeosast ja mütsinokast. Mütsinokk on kaetud põhimaterjaliga. Kõrvade- ja küljeosa on voodriga. Mütsipõhi on ovaalne. Mütsi küljeosa peal on figuurne detail. Kõrvadeosal on vormi hoidmiseks sissevõtted.

(2) Välivormi mütsil kantakse riigivärvidega mütsimärki.

§ 40. Püksid

Välivormi püksid on sirge siluetiga ja voodrita. Pükstel on kaks küljetaskut. Mõlema põlve ja istmikupiirkonnas piirkonnas on pealeõmmeldud põhimaterjalist tugevdusdetail. Pükste mõlemal küljel on pealeõmmeldud lõotsaga tasku. Pükste vasaku sääre välisküljel on pealeõmmeldud sääretasku. Esikeskõmblusesse on töödeldud tõmblukuga kinnis. Püksivärvel on külgedel töödeldud kummipaelaga ning sellel on vööaasad. Pükste allääres on kummipael.

§ 41. Talvejope

(1) Talvejope on sirge lõikega ja kapuutsiga. Jope esikinnises on kahe kelguga lukk, mida katab liist. Hõlma liistule on õmmeldud õlak. Jope mõlemal hõlmal rinnatasku ja küljetasku. Parema hõlma rinnatasku kohal on takjapael nimesildi kinnitamiseks. Varrukate küünarnuki piirkonnas on pealeõmmeldud tugevdusdetail. Mõlemal varrukal on tasku ja taskul takjapael embleemi kinnitamiseks.

(2) Jopel on äravõetav soojendusvooder, mis on kasutatav eraldi jopena.

(3) Talvejope varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 42. Talvemüts

(1) Talvise välivormi müts koosneb mütsipõhjast, -esidetailist, välimistest mütsikõrvadest ja sisemisest kõrvadeosast. Talvine välivormi müts on töödeldud voodrile.

(2) Talvemütsil kantakse riigivärvidega mütsimärki.

§ 43. Talvepüksid

Talvise välivormi püksid on sirge lõikega, traksidega ning soojendusvoodriga. Esipoolel on taskud. Pükste põlve- ja istmikupiirkonnas on pealeõmmeldud tugevdusdetailid. Esikinnises on tõmblukk.

§ 43¹. Sõidukimeeskonna kombinesoon

Sõidukimeeskonna kombinesoon on funktsionaalne täispikkuses avatav-suletav mitme taskuga täiskombinesoon. Voodrita kombinesoonil on eraldi lõigatud ümarate nurkadega kannaga krae, otsapandud varrukad ning pealeõmmeldud ja sissetöödeldud taskud. Parem pool rinna piirkonnas on nimesildi kinnitamiseks takjapaela pehme pool, mille küljes on samas mõõdus kare pool. Mõlema varruka keskel on takjapaela pehme pool, mille küljes on samas mõõdus kare pool. Rinnakusiilul on aastmetunnuse kinnitamiseks takjapaelaga suletav pagun. Pagun on suunaga alt üles ja ülemine ots on kolmnurkne. Markeerimissilt on õmmeldud kombinesooni seljadetaili sisepoolele ripustripi alla.

[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

6. jagu

Õhtuvormi elementide kirjeldused

§ 44. Kikilips

Õhtuvormi kikilips on klassikaline musta värvi.

§ 45. Kuub

(1) Meeste õhtuvormi kuub on lõikeliselt sarnane sabata frakile. Kuub on taljesse töödeldud, klassikaliste kaheõmbluseliste otsapandud varrukatega ja reväärkraega. Hõlma allääres on vööjoone sissevõtted. Kuub on eest pikem kui tagant. Hõlma eesääre servad ja selja keskjoon on töödeldud kolmnurkselt. Ülespoole suunatud teravnurkset reväärkraed katab matt must siid. Mõlemal hõlmal on diagonaalselt reas kolm nõopi. Kuue hõlmasid hoiavad koos kaks peidetud nõopi, mille vahel on kullavärvi metallist kett. Õla peale on kinnitatud aas ja nõop õlaku kinnitamiseks. Kaheõmbluselise varruka küünarnukiõmbluses on võltslõhik, millel on kaunistuseks kaks nõopi.

(2) Naiste õhtuvormi kuub on lõikeliselt sarnane sabata frakile. Kuub on taljesse töödeldud, klassikaliste kaheõmbluseliste otsapandud varrukate ja reväärkraega. Kuub on töödeldud voodrile. Kuub on eest pikem kui tagant, hõlma eesääre servad ja selja keskjoon on töödeldud kolmnurkselt. Ülespoole suunatud teravnurkne reväärkrae on kaetud mati musta siidiga. Mõlemal hõlmal on diagonaalselt reas kolm nõopi. Kuue hõlmasid hoiavad koos kaks peidetud nõopi, mille vahel on kullavärvi metallist kett. Õla peale on kinnitatud aas ja nõop õlakute kinnitamiseks. Kaheõmbluselise varruka küünarnukiõmbluses on võltslõhik, millel on kaunistuseks kaks nõopi.

(3) Õhtuvormi kuuel on kullavärvi metallist nõöbid läbimõõduga 23 ja 14 mm. Maa- ja õhuväe õhtuvormi kuue nõöbil on kolme lõvi kujutis. Mereväe õhtuvormi kuue nõöbil on stiliseeritud ankru kujutis.

§ 46. Müts

(1) Õhtuvormi musta värvi müts koosneb mütsipõhjast, -rummust, -äärest ja nokast. Ovaalne mütsipõhi on ühest detailist. Mütsirummule on õmmeldud ripspael, millel on kujutatud tammelehti. Mütsil on mustast lakknahast nokk. Mütsirummul alumisel äärel on mõlemal pool mütsinokka väikesed nõöbid. Mütsipõhja ja rummu vahel on neljast detailist koosnev mütsiäär. Mõlemal pool mütsiääre küljeõmblust on kaks õösi.

(2) Õhtuvormi mütsil kantakse mütsimärki vastavalt Kaitseväe juhataja kehtestatud korrale.

§ 47. Püksid

Õhtuvormi musta värvi püksid on taskuteta tavalised frakipüksid. Pükste küljeõmblustele on õmmeldud mustast siidist lampassipael. Pükste seljaosas on sissevõtted, esiosas kaks pehmet volti. Püksivärvlil on ees topelt kinnitus. Pükste allääres on kannapael. Püksid on töödeldud põlvesiidile.

§ 48. Seelik

Õhtuvormi musta värvi seelik on sirge siluetiga ja töödeldud voodrile. Selja keskõmblusesse on peidetud tõmblukuga kinnis ja kaetud lõhik. Seeliku allääre kõrgus maast on 150–200 mm.

§ 49. Särk

[Kehtetu -RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

§ 50. Vest

Õhtuvormi musta värvi vest on taljesse töödeldud, ilma seljaosata. Selja tagant on vest suletav kummi või pandlaga. Vest on eest nõõbitav nelja nõõbiga. Mõlemal hõlmal on liistuga tasku. Hõlmad on eest pikenevate kolmnurksete nurkadega. Vestil on eraldilõigatud sallkrae. Vest on töödeldud voodrile.

§ 51. Vöö

Õhtuvormi musta värvi vöö on töödeldud voodrile. Vöö esiosas on nelja allapoole suunatud voldiga drapeering. Seljaosas on vöö ilma voltideta. Vöö on selja tagant suletav kahe nõõbiga.

7. jagu Õhusõiduki meeskonna vormielementide kirjeldused

§ 52. Lennukombinesoon

(1) Lennukombinesooni esikinnis on suletav tõmblukuga (kahe kelguga lukk). Kombinesooni seljaosa on volditud. Kombinesoonil on reguleeritav vöökoht. Vöörihm on suletav takjakinnitusega. Kombinesoonil on kaks kaldsuunalist lukuga suletavat rinnataskut ja kaks lukuga suletavad reietaskut ning kaks tõmblukuga sääretaskut. Vasakul reiel on klapiga suletav noatasku. Vasakul varrukas on suletav pliitsi tasku. Lennukombinesooni varrukatel on takjapael embleemi kinnitamiseks. Kombinesooni rinnataskute kohal on takjapael embleemi ja nimesildi kinnitamiseks.

(2) Lennukombinesooni varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 53. Lendurijope

(1) Lendurijope esikinnis on suletav tõmblukuga. Jopel on kaks klapiga taskut. Varrukate otstes ja jope allääres on tekstiilmansett. Vasakul varrukal on lukuga suletav tasku. Jope varrukatel on takjapael embleemi kinnitamiseks. Jope esiosa vasaku rinna kõrgusel on takjapael nimesildi kinnitamiseks.

(2) Lendurijope varrukale on kinnitatud riigitunnus.

§ 54. Lenduri talvejope

(1) Lenduri talvejope on naturaalsest lambanahast 15 mm kõrguse musta värvi aluskarvaga sirge siluetiga. Jopel on kaks varjatud tõmblukuga küljetaskut ja rinnataskut. Vasakul varrukal tõmblukuga tasku. Jope allääre külgedel on reguleeritavad põõnad. Jopel on lai mahapööratav krae, mis on suletav nahast rihmaga. Jope varrukatel on takjapael embleemi kinnitamiseks. Jope esiosa vasaku rinna kõrgusel on takjapael nimesildi kinnitamiseks.

(2) Lenduri talvejope varrukale on kinnitatud riigitunnus.

3. peatükk Vormiriietuse väljastamine

§ 55. Vormiriietuse väljastamise nõuded

(1) Kaitseväelasele väljastatakse vormiriietus ja vormil kantavad riiklikud tunnused kaitseväeteenistusse asumise päeval.

(2) Kaitseväelasele väljastatakse vaid vormiriietus ja riiklikud tunnused, mis on vajalikud sõjavälise aastmega ametikohal ettenähtud ülesannete täitmiseks.

(3) Katkematu tegevteenistuse korral ei väljastata uuesti tegevteenistusse asumisel kaitseväelasele vormiriietust või riiklikke tunnuseid, mida tegevväelane ei tagastanud eelmise tegevteenistussuhte lõppemisel.

(4) Kaitseväelase vormiriietuse ja riiklikud tunnused väljastab asutus, mille koosseisus kaitseväelase sõjavälise aastmega ametikoht asub.

(5) Kaitseväelasele väljastatud vormiriietuse üle peab arvestust asutus, mille koosseisus kaitseväelase sõjaväelise auastmega ametikoht asub.

(6) Tegevväelase asumisel sõjaväelise auastmega rahuaja ametikohale, mis asub teises sõjaväelise auastmega asutuse koosseisus, edastab eelmine asutus vormiriietuse väljastamise arvestuse kohta käiva teabe asutusele, mille koosseisus on tegevväelase uus sõjaväelise auastmega rahuaja ametikoht. Teave tuleb edastada kümne kalendripäeva jooksul uuele rahuaja ametikohale asumisest arvates.

(7) Kaitseväelase sõjaväelise auastmega ametikoha muutumisel või sõjaväelise auastmega ametikohal ettenähtud ülesannete muutumisel on kaitseväelane kohustatud tagastama vormiriietuse, mille kasutamise järgi vajadus uuel sõjaväelise auastmega ametikoha üleannete täitmisel puudub.

(8) Kaitseväeteenistuse lõppemisel peab kaitseväelane tagastama talle antud vormiriietuse ja riiklikud tunnused hiljemalt teenistusest vabastamise päeval.

(9) Tegevväelane, kes tegevteenistussuhte lõppemisel jätkab katkematult tegevteenistuses, ei pea tegevteenistussuhte lõppemisel tagastama vormiriidetust ja riiklikke tunnuseid.

(10) Vormiriietuse parandamine, selle elementide ning riiklike tunnuste uuendamine toimub asutuse kulul, mille koosseisus kaitseväelase sõjaväelise auastmega ametikoht asub.

(11) Tegevteenistussuhte peatumisel kaitseväeteenistuse seaduse § 131 lõike 1 punktide 3 ja 6 alusel on kohustatud tegevväelane tagastama talle väljastatud vormiriietuse ja riiklikud tunnused. Tegevteenistussuhte jätkumisel väljastatakse tegevväelasele vormiriidetust ja riiklikud tunnused käesolevas paragrahvis sätestatud korras.

§ 56. Vormiriietuse asendamine

(1) Kasutuskõlbmatuks muutunud või hävinenud vormiriietuse elemendi või riikliku tunnuse asemel väljastatakse uus. Uue vormiriietuse elemendi või riikliku tunnuse väljastamisel tuleb tagastada kasutuskõlbmatuks muutunud vormiriietuse element või riiklik tunnus.

(2) Kaitseväelane, kellele väljastatud vormiriidetust või selle element on hävinud või kadunud, on kohustatud hüvitama hävinud või kaotatud vormiriidetuse või selle elemendi väärtuse, kui hävimine või kaotamine on asetleidnud kaitseväelase tegevuse või tegevusetuse tagajärjel.

§ 57. Vormiriietuse hoidmine

(1) Kaitseväelane on kohustatud hoidma talle väljastatud vormiriidetust heaperemehelikult, sealhulgas tagama vormiriidetuse igapäevase hoolduse.

(2) Vormiriidetust võib kasutada vaid teenistusülesannete täitmisel. Kaitseväelane ei või talle väljastatud vormiriidetust ega selle elemente müüa või anda kasutada kaitseväeteenistuses mitteolevale isikule.

§ 58. Vormiriietuse kinkimine

Kaitseväelase tavavormi ja selle elemente võib kaitseväeteenistusest vabastamise korral kinkida kaitseväeteenistusest vabastatud isikule, arvestades kaitseväeteenistuse seaduse § 159 lõike 3 alusel kaitseministri kehtestatud hinnalise kingituse maksumuse piirmäära.

4. peatükk Rakendussäte

§ 59. Varasema vormiriietuse kasutuselt kõrvaldamine

(1) Enne käesoleva määruse jõustumist kasutusele võetud vormiriidetust võib kasutada kuni vormiriidetuse kasutusaja lõpuni. Kasutusest eemaldatud vormiriidetust hävitatakse Kaitseväe poolt Kaitseväe kulul.

(2) Enne 1. aprilli 2019. a soetatud müts-kübarat ja riigitunnust võib väljastada kuni nende varu lõppemiseni ning kasutada kuni nende kasutusaja lõpuni. Kasutusest eemaldatud müts-kübar ja riigitunnus hävitatakse koos vormiriidetusega Kaitseväe poolt Kaitseväe kulul.

[RT I, 20.03.2019, 2- jõust. 01.04.2019]

Lisa 1 Mütsimärgid

[RT I, 11.05.2022, 1- jõust. 14.05.2022]

[Lisa 2](#) Ohvitseri ja allohvitseri auastme alaliigi tunnused

[Lisa 3](#) Ohvitseritunnus
[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]

[Lisa 4](#) Riigitunnus
[RT I, 20.03.2019, 2- jõust. 01.04.2019]

[Lisa 5](#) Vormiriietuse värvus ja värvikujundus
[RT I, 14.06.2023, 1- jõust. 17.06.2023]